

Argument

Despre o școală română de istoria religiilor nu se poate vorbi deocamdată, în România post-comunistă, datorită izolării culturale și prohibițiilor ideologice din perioada 1945-1989, în ciuda prezenței în comunitatea științifică internațională a doi reprezentanți de marcă, Mircea Eliade și Ioan Petru Culianu. Pe de altă parte, și în cultura română se afirmă tot mai acut nevoia unui discurs istorico-religios asupra religiei, paralel și autonom în raport cu discursul teologic.

Or, constituirea unui atare discurs analitic și interpretativ ar deveni posibilă în primul rând prin instituționalizarea acestei discipline în universitățile din România, cu atât mai mult cu cât ea are deja o lungă tradiție în programele universităților europene și americane. Apoi, pentru a evita capcana căderii în modelul “formelor fără fond”, care revin în învățământul românesc în perioadele de tranziție ori de criză, o asemenea instituționalizare ar trebui să fie însoțită nu numai de dinamizarea și actualizarea cercetării fundamentale, ci și de difuzarea literaturii de specialitate (prin traducerea lucrărilor mai importante) și de formarea unor centre de cercetare locale de tip rețea (prin colaborarea celor interesați de istoria religiilor în cadrul unor reviste de specialitate). Salutăm, în acest sens, prezența revistelor *Archaeus. Studii de istorie a religiilor* (editată de Centrul de Istorie a Religiilor, Universitatea București) și *Origini. Caiete silvane. Revistă de studii culturale* (editată de Centrul Culturii Tradiționale Zalău și de Asociația *Origini*). Credem că asemenea reviste pot contribui atât la configurarea unor rețele de specialiști în știința religiilor, cât și la coagularea orizontului de așteptare al cititorilor, activând nevoia de cercetare istorico-religioasă și stimulând dezvoltarea spiritului critic în acest domeniu. Întrucât, trebuie s-o spunem, în România se scriu studii istorico-religioase, mai mult sau mai puțin consistente, dar cel mai adesea ele rămân oculate în reviste de altă factură (istorice, etnologice și antropologice, istorico-filosofice, teologice etc.), în virtutea statutului ancilar pe care acest domeniu științific îl are în sistemul disciplinelor universitare românești. Istoria comparată a religiilor este o disciplină liminară, “parazitată” în lumea științifică de la noi într-o manieră mai mult sau mai puțin “lăutărească” de domeniile conexe (istorie antică, medie și modernă, arheologie, etnologie, antropologie, filosofie, critică și istorie literară, istoria artelor, teologie, sociologie, psihologie etc.). Acest fapt probează nevoia culturală autohtonă de discurs istorico-religios, care e susținută însă prea puțin de o conștiință critică pe măsură și de o metodologie riguroasă, adecvată obiectului cercetat.

Proiectul acestei reviste istorico-religioase încearcă să sprijine atât formarea unei rețele interdisciplinare de specialiști interesați de cercetarea fenomenului religios – cu atât mai mult cu cât *situs*-ul epistemic al istoriei religiilor este extrem de deschis înspre domeniile vecine și înrudite –, cât și instituționalizarea istoriei religiilor ca disciplină autonomă în sistemul universitar românesc.

Bogdan Neagota